

KOMISJA EUROPEJSKA

DYREKCJA GENERALNA DS. ZATRUDNIENIA, SPRAW SPOŁECZNYCH I WŁĄCZENIA
SPOŁECZNEGO

Zatrudnienie
Zdrowie i Bezpieczeństwo

Luksemburg, dnia (...) r.
EMPL.B.3/AJ

Sz.P. Piotr Duda
Przewodniczący KK NSZZ
„Solidarność”
ul. Wały Piastowskie 24
80-855 Gdańsk, Polska
kknszz@solidarnosc.org.pl

Przedmiot: Pana skarga zarejestrowana pod numerem CHAP (2018) 02706 - pismo zamykające sprawę

Szanowny Panie!

Niniejsze pismo odnosi się do Pana skargi z dnia 1 sierpnia 2018 r. (otrzymanej w dniu 9 sierpnia 2018 r.), zarejestrowanej pod numerem CHAP (2018) 02076, naszej prośby o dokumenty uzupełniające z dnia 5 lutego 2019 r., naszego pisma z dnia 11 lipca 2019 r., Pańskiej odpowiedzi na pismo poprzedzające zamknięcie sprawy z dnia 18 lipca 2019 r., naszego pisma z dnia 8 sierpnia 2019 r., naszego pisma z dnia 24 września 2019 r., Pańskiej odpowiedzi z dnia 14 października 2019 r. oraz naszego pisma z dnia 19 maja 2020 r.

Przede wszystkim chciałabym Pana przeprosić za opóźnienie w udzieleniu odpowiedzi. Wynika ono z dużego obciążenia pracą naszego działu w związku z obecną sytuacją epidemiologiczną.

W swojej skardze podnosi Pan, że pewna grupa pracowników mogła zostać wyłączona z zakresu stosowania przepisów krajowych transponujących dyrektywę 89/391/EWG¹ (zwaną dalej „dyrektywą ramową”) ze względu na zmiany w polskim prawie, mianowicie nowelizację ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników². Nowelizacja wprowadza nową umowę cywilnoprawną – umowę o pomocy przy zbiorach świadczoną do 180 dni w roku kalendarzowym. Zgodnie z omawianymi przepisami stroną umowy o pomocy przy zbiorach jest z jednej strony rolnik, a z drugiej – pomocnik rolnika. Jest

¹ Dyrektywa Rady z dnia 12 czerwca 1989 r. w sprawie wprowadzenia środków w celu poprawy bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy (89/391/EWG); Dz.U. L 183 z 29.6.1989, s. 1.

² Ustawa o ubezpieczeniu społecznym rolników, Dz.U. z 1991, Nr 7, poz. 24, zmieniona ustawą z 13.4.2018 r. (Dz.U. z 2018 poz. 858).

Pan zdania, że w obecnym polskim systemie prawnym brak jest regulacji dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy w odniesieniu do działalności pomocników rolników.

Dyrektywa ramowa została transponowana do polskiego porządku prawnego poprzez polski Kodeks pracy³ i kilka innych aktów wykonawczych. Art. 2 Kodeksu pracy określa w sposób wyczerpujący, kogo można uznać za pracownika. Z tej definicji wydaje się wynikać, że osoby fizyczne zatrudnione na podstawie umowy cywilnoprawnej⁴ zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego⁵ nie są uważane za pracowników według Kodeksu pracy. Przepisy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy w Kodeksie pracy mają jednak zastosowanie nie tylko do pracowników (w rozumieniu Kodeksu pracy), ale również do osób fizycznych zatrudnionych na podstawie umowy cywilnoprawnej. Zgodnie z art. 304 Kodeksu pracy pracodawca jest istotnie zobowiązany zapewnić bezpieczne i higieniczne warunki pracy, o których mowa w art. 207 § 2 Kodeksu pracy, wszystkim osobom fizycznym wykonującym pracę na innej podstawie niż stosunek pracy w miejscu pracy lub w innym miejscu wskazanym przez pracodawcę. Wspomniany wyżej obowiązek, o którym mowa w art. 207 § 2 Kodeksu pracy, ma zastosowanie odpowiednio do przedsiębiorców, którzy nie są pracodawcami, lecz którzy organizują pracę osób fizycznych – w tym przypadku do rolników.

Jak zaznaczono w piśmie z dnia 19 maja 2020 r., skontaktowaliśmy się z władzami polskimi w celu uzyskania wyjaśnień na temat Pana skargi, w szczególności w odniesieniu do statusu rolnika. Władze polskie potwierdziły, że „analiza przepisów Kodeksu cywilnego, jak i orzecznictwa polskich sądów pozwala [...] stwierdzić, że rolnika zawierającego umowy o pomocy przy zbiorach należy traktować jako przedsiębiorcę” i że w związku z tym jest on zobowiązany do zapewnienia swoim pomocnikom bezpiecznych i higienicznych warunków pracy.

Następnie zakończyliśmy analizę Pańskiej skargi, a także wszystkich informacji zawartych w dokumentach uzupełniających oraz wyjaśnień przedstawionych przez władze polskie. Na podstawie tych informacji nie zamierzamy zaproponować wszczęcia przez Komisję postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego przeciwko Polsce w związku z nieprzestrzeganiem prawa UE.

Naszym zdaniem wykładnia systemowa i celowościowa kwestii, czy rolnika można uznać za przedsiębiorcę, należy do kompetencji sądów krajowych.

Dlatego też pragnę Pana poinformować, że zamykamy niniejszą sprawę.

Pragnę jednak zapewnić, że staramy się monitorować sytuację pracowników, którzy mają słabszą pozycję na rynku pracy pod względem ich statusu zatrudnienia, również w kontekście obecnej pandemii. Zachęcamy Pana do kontaktu w sprawach dotyczących tej kwestii.

Na koniec pragniemy zwrócić Pana uwagę na fakt, że Komisja bardzo poważnie traktuje sytuację pracowników sezonowych, w związku z czym wydała wytyczne dotyczące pracowników sezonowych w UE w kontekście pandemii COVID-19⁶ skierowane do organów krajowych, inspektoratów pracy i partnerów społecznych w celu

³ Kodeks pracy, Dz.U. z 1974, Nr 24, poz. 141 z późn. zm., przypis nr 1.

⁴ Umowa zlecenia lub umowa o dzieło.

⁵ Kodeks cywilny, Dz.U. z 1964, Nr 16, poz. 93 z późn. zm.

⁶ C(2020) 4813 z 16.7.2020.

zagwarantowania praw, zdrowia i bezpieczeństwa pracowników sezonowych oraz sprawienia, aby pracownicy ci byli świadomi swoich praw⁷. Ponadto Komitet Starszych Inspektorów Pracy (SLIC), jeden z organów działających pod auspicjami Komisji Europejskiej, opracowuje praktyczne narzędzia wspierające inspektorów pracy w państwach członkowskich w wypełnianiu ich zadań, w szczególności w obecnej sytuacji.

Naszym zdaniem wszystkie te działania mogą podnieść świadomość pracodawców i przyczynić się do lepszego egzekwowania krajowych przepisów BHP transponujących dyrektywy UE i to nie tylko podczas tego bezprecedensowego kryzysu sanitarnego.

Z poważaniem

Charlotte GREVFORS ERNOULT
Kierownik Działu

⁷ Ponadto Europejska Agencja Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy wydała wytyczne UE, aby pomóc pracodawcom i pracownikom w zapewnieniu bezpieczeństwa i zdrowia w miejscu pracy w kontekście pandemii, a także opracowała praktyczne narzędzie internetowe, które pomaga pracodawcom w dokonywaniu ocen ryzyka w czasie pandemii. Dostępne na stronie: [https://oshwiki.eu/wiki/COVID-19 — Powrót do miejsca zatrudnienia — dostosowywanie środowiska pracy i ochrona pracowników](https://oshwiki.eu/wiki/COVID-19_-_Powrot_do_miejsca_zatrudnienia_-_dostosowywanie_srodowiska_pracy_i_ochrona_pracownikow) oraz <https://oiraproject.eu/en/news/new-oir-tool-supports-covid-19-workplace-risk-assessment>.